umělými tuky bylo v Německu nově upraveno s platností od 1. XI. t. r. Stanoven byl zejména zákaz, aby prodavači margarinu nečinili dodávku nejlacinějšího standardního druhu margarinu závislou na nákupu jiného zboží od nich. — V Sasku bylo zakázáno provozování věštby za úplatu, veřejné oznámení o provozování věštby a obchod tiskovinami, jež se týkají věštění. — Říšský soud rozhodl ve sporu o honorování závazků, obsahujících t. zv. dolarovou klausuli, že jest třeba tyto závazky splniti podle zlaté hodnoty. — *Nizozemí:* Vydán byl nový zákon o clearingu. — *Polsko:* Vypracován byl nový zákon o oddlužení zemědělců. Výhody při tom poskytované se řídí velikostí zemědělského podniku — čím jest tento menší, tím jsou výhody větší; předlužené statky se nesanují. Zejména se pomocí veřejných fondů a zástavních listů přeměňují krátkodobé dluhy na dlouhodobé. — Schodek státního rozpočtu má býti uhrazen zvýšeným výnosem státních podniků a zvýšením poplatků. — *Rakousko:* Vláda ohlašuje změnu živnostenského řádu. Omezováno bude zejména zakládání poboček, rozšíření prodeje zboží atd. Pro potírání nekalé soutěže budou zřízeny náhlé soudy. — Podle připravovaného zákona o vydávání novin bude toto vydávání povolovati ředitel bezpečnostní služby; povolení jest závislé na státním smýšlení žadatelově. — Vydán byl zákon o vyplácení pensí rakouským příslušníkům v cizině. — *Řecko:* Vláda připravuje osnovu zákona o občanském sňatku. — *Španělsko:* Státní banka snížila eskont na 5.5%. — *Turecko:* Připravuje se založení Balkánské banky. — Jugoslavie a Rumunsko hodlají jmenovati do hospodářské rady Balkánského svazu tytéž zástupce, jež jmenovaly do hospodářské rady Malé dohody. — *USA:* Zřízena byla nouzová Národní rada. — Zrušeny byly překážky pro vývoz amerických devis, jichž jest potřebí pro nákup cenných papírů. — *Panamerická* konference v Montevideu jednala o zrovnoprávnění žen s muži, pokud jde o jejich státní příslušnosti; žena provdáním nemá ztratiti svou státní příslušnost a má míti právo přenésti ji na své manželské dítě.

Kč.

DO MENŠINOVÉ OTÁZKY, rozvířené Polskem (viz 2. číslo t. roč.), zasáhl velmi šťastně ministr Beneš svým projevem v poslanecké sněmovně dne 5. listopadu 1934. Postavil se sice zřejmě po bok Polsku svým stanoviskem morální oprávněnosti požadavku zevšeobecnění ochrany menšin, ale současně zdůraznil *právní* závazky, plynoucí z dnešních menšinových smluv a nemožnost jejich změny jinou cestou nežli tou, která je předepsána ve smlouvách samých, t. j. za souhlasu Rady společnosti národů. Velmi bystrým postřehem je úvaha, že menšinová smlouva poskytujíc Československu nestranné mezinárodní forum při projednávání menšinových sporů, je v té věci prostředkem nejvhodnějším. Za tohoto stavu se nemohou státi menšinové otázky přímo sousedskými konflikty ani záminkou pro některé státy k míšení do našich vnitřních věcí přímými zásahy. Takto ocenil ministr kladně pokrok poválečného práva mezinárodního, jež zvyšuje mezinárodní právní bezpečnost v neposlední řadě prostředky procesními.

—ý.

STAVOVSKÝ STÁT V DĚJINÁCH. Dr. Adolf Merkl, profesor na právnické fakultě vídeňské university, známý stoupenec ryzí nauky právní a autor »Obecného práva správního«, napsal do vídeňského deníku »Neue Freie Presse« článek nadepsaný: »Bismarck und der Ständegedanke«. V Rakousku vstupují v život orgány stavovského zřízení. Spolková kulturní rada a Spolková hospodářská rada, a to je mu podnětem ke zkoumání, zda novodobé hospodářské stavovství má historické vzory, či je původní. Zdůrazňuje, že v politickém životě nemůže být originalita za každou cenu cílem. Lidská vynalézavost se uplatnila daleko dříve v politice než v technice. Již starořecký systém malých států přinesl tolik rozmanitých státních forem, že středověk a novověk již nemohl skoro nic nového objeviti. Státní věda dosáhla už ve IV. stol. př. Kr. úrovně, která (pokud je srovnání vůbec možné) byla přírodními vědami dosažena teprve

v 19. a 20. století. Názory o relativnosti hodnoty státních forem a o nezamezitelnosti jejich změn byly starým Řekům běžné. Takový Aristoteles by jistě zamítl myšlenku tisícileté pozemské říše a konečného vítězství určité politické idey jako utopii.

Také myšlenka hospodářského stavovství má daleko starší historii, než se obecně soudí. Je však zcela pochybené, dnešní stavovské plány ideologicky fundovati v středověkém státě stavovském. Středověký stavovský stát neměl, nehledě ke všem ostatním rozdílům, hlavu autoritativní, nýbrž bezautoritativní, široké vrstvy lidu neměly ani formálně politických práv. A který dnešní stavovský stát by uznával onen typický rekvisit historického stavovského státu, totiž »stavovské právo odporu«, který opravňoval politické stavy, v případě porušení ústavy panovníkem, k ozbrojenému odporu. Politická literatura stavovského státu dala takto vznik ideologii politického atentátu.

Skutečně podobné typy stavovského zřízení se vyvíjely teprve po kontinentálním evropském absolutismu, který politické stavy zbavil práv a moci. Vývoj šel více méně souběžně s parlamentarisací státního života. Hospodářské stavovství bylo podporováno theoretiky stavovské representace jako lepší způsob zastoupení lidu, praktiky bylo však již myšleno jako prostředek konkurence nebo i vyřazení lidem voleného parlamentu. Mezi historickými pokusy zaslouží si pozornost jak pro osobu tvůrce, tak i pro zřízení samo, Bismarckem zavedené hospodářské zastoupení podle povolání. Bismarck je zamýšlel, ne aby vyřadil parlament, nýbrž aby si zajistil odborné posouzení zákonných osnov tím, že by měl k ruce stálé odborníky jako hospodářské poradce. Parlament však tomu nedůvěřoval a jeho oposice přešla v instinktivní boj o sebezáchovu. Pruská Národohospodářská rada byla zřízena r. 1880 a odpovídala co do složení i co do kompetence programu Bismarckovu. Skládala se z 75 členů, z nichž 30 bylo jmenováno přímo na návrh ministrů panovníkem a 45 na základě presentační volby jednotlivými oficielními zájmovými sdruženími. To znamená, že menšina byla zřízena autoritativním způsobem, většina pak ze stavovských delegací podle povolání. Jmenovací právo královo bylo kromě toho omezeno tím, že polovina kandidátů navrhovaných ministry musela býti z řemeslníků nebo dělníků. Stavovské rozčlenění rady je patrné z jednotlivých jejich odborů, sekcí: obchod, průmysl a živnosti, zemědělství. 5 členů z každé sekce tvořilo dohromady stálý výbor. Působnost Národohospodářské rady byla čistě poradní. Tím však obavy parlamentu nebyly odstraněny a proto parlament nepovolil pro novou radu potřebných finančních prostředků. Došlo ke konfliktu mezi Bismarckem a parlamentem a železný ministr ustoupil. Tak skončil pokus o hospodářské zastoupení v Prusku.

Str.

REFORMA ÚRAZOVÉHO SOUDNICTVÍ. Zákonem ze dne 2. července 1934, č. 173 Sb. z. a n. byly změněny a doplněny předpisy o soudnictví dělnického úrazového pojištění. Tento zákon vstoupí v účinnost dne 1. ledna 1935 a zavádí jako II. stolici vrchní pojišťovací soud, zřízený podle zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, jenž bude rozhodovati ve zvláštních senátech pro úrazové pojištění; přísedící a jejich náhradníky jmenuje ministr sociální péče v dohodě se zúčastněnými ministry po slyšení ústředen odborových organisací zaměstnaneckých i zaměstnavatelských. Dosud byly rozsudky rozhodčích soudů úrazových pojišťoven konečné; nyní bude možno jim odporovati odvoláním, jestliže řízení před rozhodčím soudem bylo neúplné nebo jinak vadné nebo byl nálezem rozhodčího soudu porušen zákon, nebo byl-li skutkový stav posouzen nesprávně. Dr. Jindřich.

K SEDMDESIATINÁM UNIV. PROF. DR. KAROLA WIELANDA. Dňa 29. augusta b. r. dožil sa svojich sedemdesiatin jeden z nejväčších komercialistov, ordinár práva obchodného a zmenkového na univerzite